

időkben ugyanúgy tárlatot szentelt komor Vakablakos képegyüttesének, mint talányos Árnékképek sorozatának. Talán e kiállítás címeiből is kiderül: az alkotó világfelfogásában főként a szomorkás, tragikus és groteszk mozzanatok dominálnak. Így látjuk ezt a mostani kirukkolásnál is.

Ennek dacára micsoda érzéki összeszedettség, koncentrátság élteti az itteni képsorokat. Adva van egy bulgáriai, shoumeni helyszínű, félbehagyottan veszteglő balkáni egyetemi épület, aztán nincs tovább. A művész azonban türelmesen, kíváncsian lehorgonyoz e fura, korszerűnek látszó objektum részleteinél. S egészében valami olyasmit kérdez tőlünk: ugyan miféle magasrendű, egyetemes eszmeiség az, amely végső megvalósulásában a tunya, igénytelen provincializmussal érintkezik. Hiába a modern architektúra elegáns, geometrikus logikája, hiába a vaskos betontömbök iszonyatos ereje, itt minden egyes érték önmaga paradox, tragikus eltelébe fordul át. Mert az értelmetlen pusztulásnál, a méltatlan halálánál alig ismerünk megdöbbentőbb jelenségeket. Egy-egy többszörösen elhasználódott, rozoga, magára hagyott parasztszekernek – mint amilyeneket Fejér Csaba vagy Erdős Péter festett – azért mégiscsak van valami emberi, historikus méltósága. De mit kezdünk egy céljavesztett, részeire szakadt, önmaga agonizálásába süllyedt felemás épülettel?

Nos, pontosan itt lép be a fotóművész formái, szellemi leleményessége. Dömötör Misi ugyanis a szabályos, világszerű ablakkeretből látható csonka, reménytelen és világnélküli épülettorzót pusztán csak kiindulásnak tekinti. Hisz a későbbiekben egyre tömörebbé, feszebbé, bensőségebbé válik szemlélete. Neki egy folyosórész melankolikus fény-árnyék lüktetése éppúgy megkapó, mint a komor faltömbökből elővillanó geometrikus, expresszív mintázatok látványöröme. És itt máris az absztrakt, félabsztrakt felismerések régióiban vagyunk. Ám ennél is fontosabb, hogy az alkotó lépésről lépésre bevezet bennünket korszakunk megváltozott, összetett szépségfelfogásába. Abba, hogy nekünk már korántsem a harmonikus, inkább a feszültségteli, fájdalmas és drámai szépségek az igazán ismerősek.

Megtehetette volna a művész, hogy ezúttal színes, patinás hangulatú műveket helyez elénk. Sőt egynéhány jellegzetes figurát is szerepeltethetett volna. De nem és nem. Mivel a fekete-fehér, puritán előadás hívebben tolmácsolja az alkotó tárgyias, meditatív magatartását. Azt, hogy az építészet voltaképp a közösségi együttélés lélektani tükre. Ne feledjük: az építészek majdhogynem félistenek, a civilizált élet alapvető szálláscsinálói. Dömötör Mihály igényes, érzéki képei viszont az egyéni és kollektív létezés lényegi dimenzióit forszírozzák. Elvégre értelmes, kiaknázható terek csak ott szülehetnek, ahol az üres, anyagtalan térzónák bizonyos zárt, befejezett falonstruktúrákkal szövetkeznek. Bármilyen furcsa, de a korszerű nyitottságot csupán a karakteres hagyománytisztelet hitelesítheti igazán.

Talán ennyiből is kiderül: Dömötör Mihály mind szemléleti lakonikusságával, mind gondolati magvasságával méltón csatlakozik Lucien Hervé nagyszerű, tanulmányos örökségéhez. Ha jól tudom: Hervé az egyedüli hódmezővásárhelyi világnagyság, akinek bemutatói mindenfelé a magyarság szellemi becsületét öregbítik. Nem tudom azonban, hogy e vizuális, képzőművészeti profilú településen van-e emléktáblája vagy köztéri portréja a város kivételes, hírneves fiának. Ha nincs, bőven megérdemelné.

Szuromi Pál

SZABÓ PÁL

Szuromi Pálhoz

„Néha azt hisszük: a világaló értelem, az elméleti tudás minden nehézségén átsegítheti az alkotó embert. Sajnos nem így van.” – Szuromi Pál (Tiszatáj 2002. nov.)

Fényt adj minékünk, nappali fényeket!
Ne lámpa-izzó ölje az Árnyakat.
Terembe zárva, Ön-magányban,
nemcsak az él, aki fényben élhet.

Hol itt az égbolt és „kik” a csillagok?
Hiába néznénk este az ég felé:
Magunk körül csillagtalanság,
parkban a fény padokat világít.

De mennyi művész árnyak ölében él,
sötétben izzik, néha a szikra fel-
parázslík éjsötétben, ámbár
giccs-remek, celebek ragyognak.

Kohán ecsetjén ébredezett, figyelt,
felénk nevet még –ördögi gúnykacaj–
a képkeretbe zárt Mefisztó...
Nagy szeme villog az éji vásznon!

Ki fény mögött áll: él, fizet és vakít,
világa Istent egymaga mímeli;
míg ő a Rendező, Teremtő,
nincs horizontja a talpnyalásnak.

Világa mű-fény. –Kell a tekinteted,
akár a Nap, lát műkritikus szemed,
farmerkabátod ég palástja,
toll a kezdedben ezért: iránytű.

DR. SZABÓ PÁL

Született: Hódmezővásárhely, 1974

Végzettsége: SZTE Bölcsészettudományi Kar (történelem, tanár)

JATE Állam- és Jogtudományi Kar (jogász, dr. jur.)

SZTE Juhász Gyula Tanárképző Főiskolai Kar

SZTE BTK Történelemtudományi Doktori Iskola

Foglalkozás: tudományos kutató, egyetemi oktató

Elismerés: Szegedi Tudományegyetem Verspályázata I. díj (2009)

Kötete: Shakespeare köpenyében - versek -

Szeged, 2007.

Ars poetica:

**„A vers legyen olyan, mint egy bizánci mozaik: apró
részekből építkezik és részeiben is az egészt sugallja.”**

(Szabó Pál)